

Protokół z obrad Zjazdu
Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich
19–20 września 2019 r.
Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Protokół został przygotowany przez dyrektorów Dominikę Sidorską (pierwszy dzień Zjazdu) i Andrzeja Antonia (drugi dzień Zjazdu).

W zjeździe uczestniczyło 55 delegatów KDBASP oraz 17 gości (na podstawie danych Sekretarza RW KDBASP i danych Organizatora).

Program Zjazdu:

19 września 2019 r.

1. Powitanie uczestników Zjazdu – dyrektor BG UKW dr Aldona Chlewicka-Mączyńska, mgr Marek Górski, przewodniczący RW KDBASP.
2. Otwarcie obrad oraz wystąpienie JM Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – prof. dr hab. Jacek Woźny.
3. Powołanie protokolanta – mgr Marek Górski, przewodniczący RW KDBASP.
4. Wystąpienia gości:
 - prof. dr hab. Andrzej Tretyn, wiceprzewodniczący KRASP, rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,
 - dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej,
 - mgr Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, przewodnicząca SBP.
5. Sprawozdanie Rady Wykonawczej za rok 2018/2019, dyskusja, zatwierdzenie sprawozdania – mgr Marek Górski, przewodniczący RW KDBASP.
6. Sprawy prawne – podsumowanie zmian w okresie 2018 r. – mgr Barbara Szczepańska.
7. Biblioteka uniwersytecka – miasto – naczynia połączone? – Elżbieta Rusielewicz, działaczka samorządowa, była wiceprezydent Bydgoszczy i wicewojewoda kujawsko-pomorski.
8. Wystąpienie sponsora – przedstawiciela firmy ARFIDO.

20 września 2019 r.

9. SON – Społeczna Odpowiedzialność Nauki vs. DUN – informacje mgr Danuta Szewczyk-Kłós (RW), dr Stanisław Skórka.
10. Omówienie sytuacji bibliotek i bibliotekarzy w szkołach wyższych po wprowadzeniu nowych statutów – mgr Danuta Szewczyk-Kłós (RW).
11. Polska Bibliografia Naukowa – gromadzenie informacji o publikacjach w świetle ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* – Małgorzata Paszkowska, Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy.
12. Stowarzyszenie Bibliotek Szkół Wyższych – najważniejsze działania, wyniki ankiety, wątpliwości i pytania – dyskusja Witold Kozakiewicz (RW).
13. Omówienie bieżącej współpracy z Biblioteką Narodową – dr Krzysztof Nierzwicki.
14. Wystąpienia uczestników Zjazdu, dyskusja.
15. Podsumowanie Zjazdu, podziękowania.
16. Zaproszenie na Zjazd w 2020 r.
17. Zamknięcie obrad.

Obrady tegorocznego Zjazdu KDBASP odbywały się w dniach 19–20 września 2019 r. w sali konferencyjnej Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

19 września 2019 r.

Zaproszonych gości oraz uczestników Zjazdu powitali dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy dr Aldona Chlewicka-Maczyńska oraz przewodniczący Rady Wykonawczej KDBASP mgr Marek Górski. Przewodniczący RW powitał sponsorów, a także przedstawił nowo powołanych dyrektorów bibliotek akademickich, następnie poprosił o otwarcie Zjazdu JM Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – prof. dra hab. Jacka Woźnego.

Pierwszym punktem tegorocznego spotkania było wystąpienie JM prof. dra hab. Jacka Woźnego, który przybliżył historię utworzenia biblioteki bernardyńskiej (powstałej w 488 roku) oraz jej wartości, odwołał się do historii powstania bibliotek bydgoskich, Biblioteka UKW jest w nowym gmachu od 2013 r. Nowoczesne zasoby współczesnych bibliotek przyczyniają się do popularyzacji kultury, zwiększają obszary badawcze. Przed bibliotekami stoi wiele wyzwań, trudnych i różnorodnych. Bolączkami bibliotek i bibliotekarzy są m.in. brak EO w bydgoskich bibliotekach, kłopot ogólnouczelnianej subwencji, mała liczba projektów, obecny status bibliotekarzy, brak odpowiednich regulacji, które jasno określałyby zasady, brak godnego wynagradzania pracowników.

Kolejny gość, prof. Andrzej Tretyn, rektor UMK, wiceprzewodniczący KRASP, zadał pytanie, czy biblioteki akademickie są w dzisiejszych czasach potrzebne wobec wysokiej popularności zbiorów elektronicznych. Przedstawił sytuację UMK i jego warunki finansowe. Omówił sytuację biblioteki, scharakteryzował jej zasoby i ich liczbę. Przedstawił wprowadzone na uczelni oszczędności, które objęły m.in. klub sportowy, bibliotekę, wygaszenie części etatów; dzięki tym oszczędnościom uczelnia nie generuje strat, a zyski. Nie udało się jednak w UMK poprawić sytuacji finansowej pracowników biblioteki. Posiadanie biblioteki uczelnianej stanowi wymóg. Niestety bolączką bibliotek są niskie płace.

Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, omówił aktualny stan realizacji projektu „e-usługa OMNIS” i dalszą współpracę z kolejnymi bibliotekami. W najbliższym czasie realizowany projekt powiększy się o 16 bibliotek. Projekt „e-usługa OMNIS” to certyfikat nowoczesności.

Następnie wystąpiła przewodnicząca Zarządu Głównego SBP Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, która przybliżyła obecne działania SBP i wpływ Ustawy 2.0 na stowarzyszenie.

Wśród członków stowarzyszenia 20% stanowią bibliotekarze naukowci. Stowarzyszenie uzyskało wsparcie dla czasopism naukowych. SBP w dalszym ciągu koordynuje projekt AFB, gromadząc dane dotyczące różnych typów bibliotek, pozyskując środki zewnętrzne na ten cel. Nowością w wydawnictwach SBP jest seria historyczna –recenzowana na liście wydawnictw monografii naukowych. Będą w niej publikowane prace z zakresu bibliologii, księgoznawstwa, bibliotekoznawstwa, komunikacji społecznej i mediów oraz dziedzin pokrewnych, prezentujące zagadnienia w perspektywie historycznej.

Kolejnym punktem konferencji było powołanie protokolantów, na których przewodniczący RW KDBASP zaproponował dyrektorów Dominikę Sidorską i, w drugim dniu, Andrzeja Antoniaka. Kandydatury zostały przyjęte jednogłośnie.

Następnie przewodniczący RW KDBASP Marek Górski przedstawił uczestnikom Zjazdu sprawozdanie z działalności Rady Wykonawczej za okres od października 2018 r. do sierpnia 2019 r. Sprawozdanie to zostało przed Zjazdem rozesłane do wszystkich członków KDBASP. Zostały w nim zawarte najważniejsze działania podjęte przez Radę Wykonawczą, spotkania odbyte w okresie sprawozdawczym. Po przedstawieniu sprawozdania nastąpiło głosowanie nad jego przyjęciem. Sprawozdanie Rady Wykonawczej za okres październik 2018 – sierpień 2019 zostało przyjęte jednogłośnie.

Kolejnym punktem zjazdu była dyskusja nt. wykreślenia 220 tytułów wydawcy Elsevier z licencji krajowej. Postawiono wniosek RW, żeby KRASP zgłosiło w ministerstwie, że ten wybrany model kolekcji czasopism nie odpowiada naszym potrzebom. Sformułowano prośbę o to, aby negocjować chociażby w ostatnim kwartale 2019 możliwość dostępu do wykreślonych tytułów. M. Górski zapowiedział skierowanie do KRASP-u i ICM-u wniosku Rady Wykonawczej w tej sprawie.

Kolejnym punktem spotkania było wystąpienie Małgorzaty Paszkowskiej, która przedstawiła dotychczasowe zmiany techniczne, omówiła aktualnie prowadzone w PBN prace, wprowadzone zmiany w module sprawozdawczym. Moduł repozytoryjny jest w tej chwili zamrożony. W systemie brak symulacji slotów, przewidziane są w najbliższym czasie szkolenia dla użytkowników PBN.

Jako ostatnia z zaproszonych w pierwszym dniu gości wystąpiła B. Szczepańska, która przedstawiła sprawy prawne dotyczące dyrektywy COPYRIGHT.

W dalszej kolejności nastąpiło wystąpienie sponsora – firmy ARFIDO.

20 września 2019 r.

Pierwsze wystąpienie w drugim dniu obrad Zjazdu KDBASP dotyczyło informacji na temat ustanowionego rozporządzeniem z 3 lipca 2019 r. przez MNiSW programu „Społeczna odpowiedzialność nauki”, który zastąpił dotychczasowy program „Działalność upowszechniająca naukę”. Informacje nt. SON przedstawiła dyrektor Danuta Szewczyk-Kłos. Następnie dyrektor Stanisław Skórka, członek zespołu oceniającego, omówił szczegóły programu, podkreślając konieczność zabezpieczenia środków własnych w wysokości 10% oraz fakt, iż koszty pośrednie nie mogą przekroczyć 10%, a także przypomniał termin składania wniosków (od 12 listopada do 5 grudnia 2019 r.) oraz kwoty dofinansowania (minimalnie 20 000 zł, maksymalnie 250 000 zł). Zwrócił uwagę, że podmioty (uczelnie) składające wnioski, czy to o digitalizację, czy o wprowadzanie metadanych, powinny skoncentrować się na zbiorach o unikatowym znaczeniu dla jednostki i właściwie te zbiory opisać. Dyrektor Skórka zadeklarował udostępnienie KDBASP wytycznych od Zespołu oceniającego, wskazując wstępnie, że wniosek powinien być uzasadniony merytorycznie i podparty faktami, danymi liczbowymi oraz – w miarę potrzeb i możliwości – uzupełniony opinią eksperta.

W następnym wystąpieniu przewodniczący RW KDBASP dyrektor Marek Górski dokonał krótkiego wprowadzenia do dyskusji nt. sytuacji bibliotek i bibliotekarzy w szkołach wyższych po wprowadzeniu nowych statutów, przypominając zapisy tzw. Ustawy 2.0. W trakcie dyskusji podniesiona została teza, iż zwiększenie czasu pracy do 40 godzin bez zwiększenia wynagrodzenia jest wbrew prawu pracy („pogorszenie warunków pracy i płacy”) i może skutkować pozwami pracowników. Przywołany został casus odebrania prawa do 36-dniowego urlopu pracownikom wielu bibliotek, padła też propozycja zaskarżenia tzw. Ustawy 2.0 do Trybunału Praw Człowieka. W dyskusji zwrócono uwagę na chaos związany z deregulacją zawodu bibliotekarza, wdrożonymi na różnych uczelniach odmiennymi wymaganiami na poszczególne stanowiska, co w połączeniu z zachowaniem bądź odebraniem poszczególnych uprawnień zdecydowanie negatywnie wpływa na przepływ kadr bibliotecznych, szczególnie w dużych ośrodkach akademickich. Dyrektorzy wypowiadali się na temat sytuacji w swoich bibliotekach w zakresie zachowania bądź odebrania „przywilejów” zawodowych. W związku z głosami wzywającymi środowisko do działania w obronie praw pracowników przewodniczący RW KDBASP przypomniał działania, jakie Rada podjęła w celu zachowania uprawnień przez bibliotekarzy, i podkreślił stosunkowo słabe umocowanie KDBASP.

Wystąpienie działaczki samorządowej pani Elżbiety Rusielewicz rozpoczęło się od podkreślenia, iż uniwersytety napędzają rozwój miast. Odwołując się do przykładu z własnego

podwórka, wskazała, że Biblioteka Główna UKW postrzegana jest przez władze Bydgoszczy jako „miejska”, jako jednostka pełniąca kulturotwórczą funkcję w mieście (podając przykłady wystaw i konferencji organizowanych w bibliotece, projektu „Pamięć Bydgoszczan” oraz Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej). Kończąc swoje wystąpienie, złożyła życzenia zgromadzonemu i podziękowała za odwiedzenie Bydgoszczy.

W kolejny punkt obrad, dyskusję związaną z planami powołania Stowarzyszenia Bibliotek Szkół Wyższych (nazwa robocza), wprowadził zgromadzonych dyrektor Witold Kozakiewicz, przedstawiając wyniki ankiety przeprowadzonej w okresie wakacyjnym. W świetle tych wyników znacząca większość ankietowanych jest zdecydowanie za powołaniem takiego stowarzyszenia i jednocześnie chce być jego członkiem. 3/4 ankietowanych pozytywnie odniosło się do pytania nt. uiszczania składek na Stowarzyszenie, a 1/3 jest zainteresowana uczestnictwem w zjeździe założycielskim. Dyrektor Kozakiewicz przytoczył też postulaty z ankiet: uczestnicy zwracali uwagę na to, żeby założyciele pamiętali o wszystkich bibliotekach, a także na standaryzację stanowisk bibliotekarskich. Pojawiły się też głosy krytyczne: że inicjatywa jest spóźniona, bo tzw. Ustawa 2.0 weszła już w życie i większość uczelni uregulowała (lub ureguluje w najbliższym czasie) kwestie związane ze sprawami bibliotecznymi, podnoszono kwestię już istniejących stowarzyszeń branżowych, a także temat wynagrodzenia zarządu powoływanego ciała.

Po omówieniu ankiety dyrektor Kozakiewicz zaprosił do dyskusji, podczas której podniesiono następujące kwestie: sceptycyzm co do znalezienia osób chcących się aktywnie zaangażować w inicjatywę, temat pracy wolontariackiej na rzecz stowarzyszenia, tego, jakich członków ma zrzeszać (biblioteki, bibliotekarzy?), członkostwa bibliotek/bibliotekarzy z uczelni niepublicznych i instytutów PAN. W trakcie dyskusji przewodniczący RW, dyrektor Marek Górski, nadmienił, że temat stowarzyszenia był omawiany również na posiedzeniu RW. W trakcie dyskusji zgłoszono postulat napisania Konstytucji dla Bibliotek, w której zawarta byłaby wizja zawodu bibliotekarza oraz wypunktowane byłyby zadania wykonywane przez biblioteki na rzecz uczelni. Zdecydowanie odrzucono powołanie zamiast stowarzyszenia związku zawodowego. W końcowej części dyskusji zwrócono uwagę na to, aby nie odbierać szansy osobom chcącym działać na rzecz środowiska, i na to, że potencjał do zmian tkwi bardziej w szeregowych pracownikach niż dyrektorach. Jako dobry wzór wskazano powstanie 20 lat temu EBIB-u. W podsumowaniu dyrektor Kozakiewicz zaproponował, aby sprzyjać, a nie przeszkadzać nowo powstającemu stowarzyszeniu i zapowiedział spotkanie robocze (bądź zjazd założycielski) w listopadzie 2019 r.

W ostatnim wystąpieniu w tej sesji dyrektor Krzysztof Nierzwicki omówił współpracę kierowanej przez siebie instytucji z Biblioteką Narodową, opartą na partnerstwie strategicznym. W efekcie, w związku z planowaną zmianą systemu bibliotecznego sfinansowanego z programu POWER, biblioteka UMK stanie się – przed upływem roku – częścią projektu „e-usługa OMNIS”. Biblioteka UMK będzie uzupełniała dane BN o rekordy związane z tematyką pomocniczą, jak również będzie udostępniała swoje zbiory cyfrowe w ramach Polony.

W podsumowaniu Zjazdu przewodniczący RW KDBASP dyrektor Marek Górski wypunktował następujące tematy:

- wystąpienie Rady Wykonawczej do ministra właściwego oraz do KRASP o ustalenie standardów, tak aby m.in. stworzyć bibliotekarzom zgodne z ich kompetencjami warunki na rynku pracy;
- przeprowadzenie (po akceptacji sali) III tury ankiety dotyczącej sytuacji bibliotekarzy po zmianach prawnych;
- wypracowanie dokumentu oficjalnie deklarującego pomoc KDBASP dla nowo powstającego stowarzyszenia.

Sekretarz RW dyrektor Danuta Szewczyk-Kłós zwróciła uwagę na sprawy techniczne związane z listą dyskusyjną KDBASP, a szczególnie na prywatne adresy e-mail stosowane przez dyrektorów przy korzystaniu z listy.

Na zakończenie przewodniczący RW KDBASP serdecznie zaprosił wszystkich na następny zjazd, który odbędzie się w dniach 19–20 listopada 2020 r. w Bibliotece Głównej Wojskowej Akademii Technicznej, jednocześnie podkreślając, że będzie to zjazd wyborczy.

Dyrektor BG WAT dr Bogumiła Konieczny-Rozenfeld serdecznie zaprosiła wszystkich zgromadzonych w przyszłym roku do kierowanej przez siebie jednostki na zjazd KDBASP.

Następnie dyrektor Witold Kozakiewicz ogłosił komunikat-zaproszenie na konferencję EAHIL 2020, w dniach 22–26 czerwca 2020 r., przedstawiając kwestie organizacyjne, a także merytoryczne.

Zamykając Zjazd KDBASP w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, przewodniczący Rady Wykonawczej KDBASP dyrektor Marek Górski złożył serdeczne podziękowania sponsorom oraz organizatorom, w tym szczególnie pani dyrektor Biblioteki Głównej UKW dr Aldonie Chlewickiej-Mączyńskiej.

Protokół sporządzili: Dominika Sidorska, Andrzej Antoniak